

Годишен извештај на органите на државната управа за напредокот на состојбата на еднаквите можности за жените и мажите

1. ОСНОВНИ ИНФОРМАЦИИ

Орган на државна управа (назив)	Биро за развој на образованието
Изработил (име, презиме и функција)	Мерзије Гаши Сулејмани, раководител на одделение за стратешко планирање, креирање политики и следење анализа - координатор за воспоставување еднакви можности на жените и мажите Борјана Јанакиева Заева, советник за следење и евалуација на постигањата на учениците и наставниците - заменик координатор за воспоставување еднакви можности на жените и мажите
Период на известување	1.1.2023-31.12.2023 година
Дата на поднесување на извештајот	14.3.2024 година

Одговорно лице кој го одобрува извештајот и ја потврдува неговата веродостојност

Бр. 04-487/2

Дата: 19.3.2024 година

Име и презиме: Абдулфета Фетаи – в.д. директор на Бирото за развој на образованието

Потпис

(Одговорно лице во органот на државна управа)

Датум на прием на извештајот во Министерство за труд и социјална политика

Име Презиме (раководител на Сектор за еднакви можности)

Потпис

2. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СОГЛАСНО ЗАКОНОТ ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ

2.1. Преземени основни и посебни мерки согласно чл. 5, 6 и 7 од ЗЕМ (заокружете)

- А) Позитивни
- Б) Охрабрувачки
- В) Програмски

2.2. Мерење на успешност на мерката (наведете кратки информации-показатели кој е резултатот со спроведувањето на оваа мерка):

- Изработени нови наставни програми кои се базираат на принципите на родова сензитивност/рамноправност, инклузивност, интеркултурност по наставните предмети од 6 и 7 одделение согласно наставниот план за основно образование од Концепцијата за основно образование од 2021;
- Обучени наставници за новите наставни програми;
- Анализирани учебници, стручна литература, и детски списанија за предучилишно, основно и средно образование и од аспект на родова сензитивност;
- Одобрени материјали за учење и прирачници за 3, 5 и 6 одделение; притоа имплементирани се мерките насочени кон подигање на свеста за родова сензитивност/рамноправност, инклузивност, интеркултурност;
- Обучени наставници од акредитираната програма за обука на тема „Родова еднаквост и родова сензитивност во училиште“ за наставниците од основните училишта;
- Сензибилизирана популација на наставници и родители за ССО.

2.3. Дали имате предвидено показатели/индикатори за мерење на успешноста и напредокот (Ве молиме наведете само аутпут индикатори¹)

- Одобрени наставни програми по сите наставни предмети за 6 и 7 одделение;
- Број на обучени наставници коишто реализираат настава во 4 и 6 одделение во основното образование
- Број на обучени наставници од основните училишта на тема „Родова еднаквост и родова сензитивност во училиште“ за 2023 година.
- Број на изготвени стручни мислења за ракописи на учебници, стручна литература и детски списанија за предучилишно, основно и средно образование.
- Број на сензибилизирани наставници и родители за ССО по општини.

2.4. Доколку имате документи и прилози кои зборуваат за напредокот, ставете ги во прилог на извештајот: www.bro.gov.mk

3. ПРЕЗЕМЕНИ ИНИЦИЈАТИВИ

3.1. Преземени иницијативи за инкорпорирање на принципот на еднакви можности на жените и мажите во стратешкиот план и буџетот на органот на државната управа (ОДУ), согласно член 11 од ЗЕМ:

Бирото за развој на образованието како еден од органите кој ги креира и спроведува образовните политики во државата, во сите надлежности кои ги има и задачите кои ги извршува, внимателно го вградува принципот на еднакви можности на жените и мажите.

- Една од иницијативите во Бирото за развој на образованието која продолжува да се реализира и во 2023

¹ Аутпут индикаторите ја мерат количината на стоки или услуги кои се добиваат со реализација на активностите од одделните програми, или пак број на жени и мажи опфатени со одделни програми. Пример за аутпут индикатор е број на мажи/жени опфатени со здравствените програми, број на жени опфатени со програмата за субвенционирање на земјоделството, број на жени од таргет група 24-49 години опфатени со Активните програмии мерки за вработување и др. Преземено од Насоки за подготовка на предлог буџетска пресметка, Министерство за финансии, http://www.mtsp.gov.mk/WBStorage/Files/OP_2012.pdf

година е тоа што при новите вработувања и унапредувања во Бирото веќе се зема предвид имплементацијата на критериумите за еднакви можности на жените и на мажите согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите (родова еднаквост).

- Вклучување на поголем број вработени од институцијата во обуки или други активности кои поддржуваат теми поврзани со родова еднаквост со цел подигање на свеста за рамноправност.

3.2. Мерење на успешност на иницијативата (наведете кратки информации-показатели кој е резултатот со спроведувањето на оваа иницијатива):

Како успешна иницијатива може да се наведе вработување на три мажи во текот на 2023 година. Ова го истакнуваме од причина што во Бирото за развој на образованието вработени мажи има околу 50% помалку од вработени жени, што е евидентно во Прилог 1.

3.3. Дали имате предвидено показатели/индикатори за мерење на успешноста и напредокот (пример за индикатор)

Бројот на нововработени согласно принципот на еднакви можности на жените и мажите;

Бројот на вклучени вработени на БРО во обуки и други активности поврзани со родова еднаквост.

3.4. Доколку имате документи и прилози кои зборуваат за напредокот, ставете ги во прилог на извештајот: / Прилог 1.

4. СОРАБОТКА СО ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ И БАЗА НА ПОДАТОЦИ

4.1. Наведете ги активностите за унапредување на еднаквите можности на жените и мажите кои Вашата институција ги реализирала во соработка со социјалните партнери и невладините организации активни на полето на еднаквите можности на жените и мажите?

Во соработка со ХЕРА реализирани се три средби со наставници и родители од основни училишта од три општини и тоа; Кавадарци, Центар – Скопје, Гостивар за презентирање на програма за слободен изборен предмет Сеопфатно сексуално образование, со цел сензибилизација на популација наставници и родители за придобивките од спроведувањето на програмата за ССО со ученици од девето одделение во основно образование .

4.2. Дали базата на податоци со која располага ОДУ е разделена по пол?

а) база на податоци која се однесува на човечки ресурси

*** приложете документ со преглед на човечките ресурси поделени по пол (вкупен број на вработени, по звање)**

Базата на податоци за вработените во Бирото за развој на образованието која ви ја доставуваме во Прилог 1 е поделена по пол, степен на образование и вид на работна позиција.

б) база на податоци која се однесува на програмскиот дел (опфат на корисници по пол од одредени програми, услуги, мерки итн.) /

*** приложете документ со краток опис на програма/услуга и податоци разделени по пол за предвидени корисници, целни групи, и податоци разделени по пол за опфатени корисници, целни групи итн. /**

5. ОБВРСКИ

5.1. Наведете кои се вашите обврски согласно Стратегијата за Родова Еднаквост (СРЕ), Националниот план за акција и оперативниот план за годината за која се известува.

Опишете според:

а) Постигнати резултати

- Сензибилизирана популација на наставници и родители од три општини за придобивките од спроведувањето на програмата за ССО со ученици од 9 одделение во основното;
- Изработени и одобрени **нови наставни програми** за основно образование за 6 и 7 одделение согласно Концепцијата за основно образование (2021) која промовира родова еднаквост, инклузивност и мултикултурност. Во 6 одделение од учебната 2023/2024 година наставата се реализира според новите наставни програми;
- Одобрени **материјали за учење и прирачници** за 3, 5 и 6 одделение, согласно новите наставни програми за 2023/2024 година.
- Изготвени **стручни мислења за ракописи на учебници** за основно образование на барање на Педагошка служба-МОН.
- Во рамки на акредитираната програма реализирана е **обука на тема „Родова еднаквост и родова сензитивност во училиштата“** преку која се обучени наставници од основно образование.

б) Реализирани активности

- Во соработка со ХЕРА се реализираа три средби со наставници и родители од основни училишта од три општини: Кавадарци, Центар-Скопје и Гостивар за презентирање на програмата за слободен изборен предмет ССО;
- Изработени се нови наставни програми од 6 и 7 одделение што промовираат родова еднаквост, мултикултурност и инклузивност;
- Одобрени се материјали за учење и прирачници за 3,5 и 6 одделение кои се согласно новите наставни програми што промовираат родова еднаквост;
- Изготвени се стручни мислења за ракописи на учебници, списанија, работни тетратки и стручна литература за наставници.
- Обучени се наставници од основното образование со акредитираната програма за обука на тема: „Родова еднаквост и родова сензитивност во училиштата“.

в) Индикатори за мерење успешност

- **1052** сензибилизирани наставници и родители од основни училишта од три општини;
- **38** нови наставни програми;
- **20** материјали за учење и прирачници;
- **12** стручни мислења за учебниците за основно образование
- **13** наставници обучени на тема „Родова еднаквост и родова сензитивност во училиштата“ ;

г) Потрошени средства за реализирани активности од областа на родовата рамноправност и извор на средства /

5.2. Дали надлежностите и задачите на координаторот и заменик координаторот конкретно се утврдени во актот за систематизација на работните места во органите на државната управа?

Во Бирото за развој на образованието надлежностите на координаторот и заменик координаторот **НЕ** се конкретно утврдени во актот на систематизација на работните места.

5.3. На кои обуки во текот на извештајниот период координаторот и заменик координаторот имаат присуствувало?

Дали тие во обуките се јавиле како:

а) слушатели

Координаторот и заменик координаторот во текот на 2023 година ги имаат посетено како слушатели следните обуки: Генерички обуки за административни службеници (МИОА); Конференција „Предизвиците со кои се сретнуваат жените и девојчињата во регионот на патот кон ЕУ“- МТСП, Конференција за ментално здравје - УНИЦЕФ

а заменик координаторот и обука за: Медиумска писменост;

координаторот: , Обука за основни родови концепти- WE global, ЕУ за млади, работилница „Gender transformative approach in programme interventions for implementing partners“- УНИЦЕФ,

Во улога на обучувачи координаторот и заменик координаторот менторираа:

- 10 стручни соработници од основно и средно образование во процесот на спроведување на обука за Програмата за ментално здравје и психосоцијална поддршка на стручните соработници од други училишта. Обучувачи за Инклузивно образование (3 модули) на инклузивните тимови од основните училишта;

а заменик координаторот:

- обучувач за наставниците од 4 одделение за новите програми за новата Концепција за основно образование; потоа обучувач на обуките за Медиумска писменост за наставниците од основните училишта.

5.4. Во рамките на целосниот период на извршувањето на функцијата, наведете кои обуки (наведете тематски родова еднаквост и анти-дискриминација, трговија со луѓе, семејно насилство, родова еднаквост и социјална заштита итн). имаат посетено:

а) координатор за еднакви можности – Конференција „Предизвиците со кои се сретнуваат жените и девојчињата во регионот на патот кон ЕУ“- МТСП, работилница „Gender transformative approach in programme interventions for implementing partners“- УНИЦЕФ, Обука за основни родови концепти- WE global, ЕУ за млади.

б) заменик координатор за еднакви можности - Конференција „Предизвиците со кои се сретнуваат жените и девојчињата во регионот на патот кон ЕУ“- МТСП

5.5. Како добиените знаења се понатаму пренесени во Вашето ОДУ, дали имате воспоставено метод или систем на пренесување на знаења (пренесување на информации, споделување на материјали, држење на кратки сесии за пренесување на знаења на колеги итн.

Стектнатите знаења воглавно се пренесуваат преку споделување на информации и материјали, а понекогаш и преку држење кратки сесии за пренесување на знаењата на колегите.

5.6. Колку и кои иницијативи (предлог закони, предлог стратегии, предлог информации до влада, предлог акциски планови, предлог буџети, предлог стратешки планови) координаторот и заменикот координатор за еднаквите можности на жените и мажите имаат доставено до ОДУ?

Координаторот и заменик координаторот до Бирото за развој на образованието имаат доставено информации за предвидени активности во рамки на Националниот акциски план за родова еднаквост 2022-2024. Исто така, доставена е информација до раководните структури, бази на податоци за програмскиот дел (корисници на обуки, услуги, мерки и сл.) во иднина да се разделат по пол и исто така базата за човечки ресурси да се надополни и по звање.

5.7. Колку од тие иницијативи биле успешни? /

6. ПРЕДИЗВИЦИ, ДОБРИ ПРАКСИ И НАУЧЕНИ ЛЕКЦИИ

6.1 Наведете дали и со какви предизвици сте се соочиле во текот на извештајната година и какви предлози за нивно надминување сте дале

Недостаток на родово поделена статистика за програмскиот дел, со прецизни показатели на еднакви можности на жените и мажите, беше предизвик во нашата работа.

За надминување на истото се предложи да се изготвува родово поделена статистика за програмскиот дел (корисници на обуки, услуги, мерки и сл.) која ќе биде евидентирана во сите стратешки документи.

6.2 Споделете пример за добра или лоша пракса

Зајакнување на родовиот аспект преку континуирано спроведување на новата Концепција за основно образование, изготвување нови наставни програми и наставни материјали, како и реализирање на обуки за наставниците и стручните соработници со цел за нивно професионално унапредување. Во рамки на овој процес континуирано се сензибилизира свеста за родовата рамноправност.

6.3. Наведете примери за научени лекции

Важноста на образовните институции преку сите активности и документи за подигање на свеста и унапредувањето на принципот на еднакви можности.

7. СЛЕДНИ ЧЕКОРИ

7.1. Опишете накратко кој е вашиот план на активности за следната година и кон што ќе придонесат (имплементација на Стратегија за родова еднаквост, друг стратешки документ на ОДУ итн.)

Во Годишниот план за работа на Бирото за развој на образованието за 2024 година, кој е изработен согласно Стратешкиот план на Бирото за 2024-2026 година 01-129/2 од 11.1.2024 и согласно Стратегијата за образование 2018-2025 година, како и стратешките приоритети и цели на Министерството за образование и наука, предвидени за реализација се следните активности:

- реализирање обуки за воспитно-образовниот кадар за предучилишно воспитание и образование за теми поврзани со воспитно-образовниот процес;
- изработување на нови наставни програми од 8 и 9 одделение и обуки за наставниот кадар за новите наставни програми;
- изработување на национални стандарди за компетенциите што треба да ги поседуваат учениците на крајот од средното образование;
- изработување на наставни планови и нови наставни програми и обуки за наставниот кадар за сите видови средно образование;
- анализа на проекти и изготвување на стручни мислења од областа на образованието;
- анализа на учебници, стручна литература и детски списанија за предучилишно, основно и средно образование;
- спроведување научно истражувачки проекти од областа на ССО;
- реализирање советодавни стручни посети за следење и вреднување на работата на наставниците и стручните соработници;
- континуиран професионален развој на воспитно – образовниот кадар во предучилишното, основното и средното образование;

- изработување на концепции, подзаконски акти, упатства и други документи.
Во сите овие активности ќе бидат вградени принципите на еднакви можности кои ќе придонесат кон подигање на свеста, поттикнување и унапредување на еднаквите можности меѓу жените и мажите.

8. ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИИ ДО СЕМ-МТСП

8.1. Наведете Ваши предлози или иницијативи до СЕМ- МТСП во насока на подобрување на:

а) Функционалноста и координацијата на механизмите за родова еднаквост

Организирање онлајн средби за координатори и заменици координатори различни ОДУ со цел размена на информации и искуства во однос на имплементирање на принципите за еднакви можности.

б) Имплементација на Стратегија за родова еднаквост во секторските политики/програми

/

Прилог 1

4. ПРИНЦИП НА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ

Во Бирото за развој на образованието од аспект на родовата еднаквост, од вкупно 150 вработени, 53 се мажи и 97 се жени. Притоа, од вкупно 21 вработени раководни административни службеници со високо образование, 5 се мажи и 16 се жени, а од вкупно 129 вработени нераководни административни службеници 48 се мажи и 81 се жени, од кои со високо образование 36 се мажи и 69 се жени, додека пак, со средно образование, 11 се мажи и 11 се жени, а со основно образование 1 е маж и 1 се жени.

Работно место	Високо		Вишо		Средно		Основно		ВКУПНО		Вкупно вработени во органот
	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	
Раководни	5	16							5	16	21
Нераководни	36	69			11	11	1	1	48	81	129
Вкупно	41	85			11	11	1	1	53	97	150

Очекувано влијание во 2024 година	Очекувано влијание во 2025 година	Очекувано влијание во 2026 година
При новите вработувања во Бирото ќе се земе во предвид имплементацијата на критериумите за еднакви можности на жените и на мажите согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите (родова еднаквост).	При новите вработувања во Бирото ќе се земе во предвид имплементацијата на критериумите за еднакви можности на жените и на мажите согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите (родова еднаквост).	При новите вработувања во Бирото ќе се земе во предвид имплементацијата на критериумите за еднакви можности на жените и на мажите согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите (родова еднаквост).